

KIÁLLITÁSI ÉRTESÍTŐ.

A PÉCSI ÁLTALÁNOS MŰ-, IPAR-, TERMENY- S ÁLLATKIÁLLITÁS

HIVATALOS KOZLÖNYE.

MEGJELENIK NAPONKÉNT.

Előfizetési ára:

A kiállítás tartamára 2 frt.
Egyes szám 5 kr.

Kapható minden könyvkereskedésben
s a dohánytözsden.

Hirdetési árak:

10-szeri hirdetésnél 1 ha-ábon
1 petty sor 5 kr.
5-szeri hirdetésnél 6 kr.
1-szeri hirdetésnél 8 kr.
Minden hirdetéshez 30 kr.
bélyegűj fizetendő.

Szerkesztőség:

Király-utca 14. sz.

Szerkesztik és kiadják:

Feiler Mihály,
Haksch Lajos,

Lenkei Lajos,
Várady Ferencz.

Kiadóhivatal:

Király-utca 14. sz.

A földmívelési miniszter Pécssett.

Gróf Széchenyi Pál földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter szerdán d. e. 1/2 10 órakor városunkba érkezett kiállításunk meg szemlélésére.

E látogatás jelentősége elvitathatatlan. Mutatja az egyrészt, hogy a miniszter ur a szakmájába vágó dolgok iránt még a vidéken is érdeklődik, sőt azok figyelmes szemlétartását kötelességének ismeri, — mint azt különben a nála tisztelgő küldöttségek előtt nyíltan ki is jelenté és mutatja másrészt azt, minek konstatálhatása való örömmel tölt el bennünket, hogy kiállításunknak csakugyan országos jelentősége van.

A miniszter válaszai, melyeket részint az iparkamara, részint a város és a gazdasági s szőlőszeti egyesület küldöttségének adott, számos oly részletet tartalmaznak, melyek különösen kiemelendők s ezek: a leghizelgőbb elismerés a pécsi kereskedelmi és iparkamara iránt s az a komoly ábrán megemlékezés, melyet a phylloxera által okozott folyton terjedő pusztítására vonatkozólag tett, hangsúlyozva az amerikai szőlőtelepek létesítésének szükségességét és ígéretet téve, hogy gazdáink ez irányú működését dugványok adományozása útján s egyébként is tőle telhetőleg elősegíteni fogja, oly ígéret, melyet létérdekőkben fenyegetett szőlősgazdáink bizonyára örömmel vesznek tudomásul annyival inkább, mert ily ígéretekkel Pécs város és Baranyamegye közönsége eddig legalább nem igen volt és nem igen van elkényeztetve.

A miniszter beható szemle alá vette kiállításunkat, apróra megnézve minden osz-

tályt és csaknem minden egyes kiállító műveit. Különösen érdeklődött a pécsi, baranyai, somogyi, tolnai és slavoniai készítmények iránt, megmagyaráztatva magának az egyes iparosok által tett újításokat, javításokat, találmányokat. Szemléje eredménye teljesen kielégítő reánk nézve, mert a miniszter a kiállítás hatását „impozáns“-nak nyilvánította, minőt vidéken — mint ő mondá — nem várt volna s ez a miniszter szájából a legnagyobb és legmértvadóbb dicséret a kiállításra, mire annak rendezői méltán büszkék lehetnek.

Ezek után áttérhetünk a miniszter fogadtatásának részleteire.

A 1/2 10 órára jelzett fogadtatás fényének emelésére közeletünk legtekiütélyesebb egyéniségei megjelentek a pályaudvaron. Ott voltak: Kardos Kálmán főispán, Aidinger János polgármester, Szeifritz István kanonok, Hanny Gábor szegzárdi apátplébános, Bencze István esperes, Perczel Dezső orszgy. képviselő, Sável Kálmán törvényalkotó, Dragonescu Dömjén pénzügyigazgató, Kötsem tüz. kapitány, közjegyző, Opris Péter posta-igazgató, Bartosságh Imre megyei főjegyző, Majorossy Imre városi főjegyző. Németh Ignác megyei főügyész, Fekete Mihály városi tisztviselő, Lechner Gyula rendőrfőkapitány, Zavaros Péter tanácsnok, Jeszenszky Géza árvászéki elnök, Forray Iván főszozolgabíró, Sey László árvászéki ülnök, továbbá: Rath Mátyás kamarai elnök, Schapringer Joachim k. alelnök, dr. Záray Károly k. titkár, Engel József, Littke József, Haberényi Pál, Sipőcz István, Zsolnay Vilmos, Hoffmann Károly gyárosok, Ullmann Károly bankár, Vörös Mihály tanár, Rencz Béla magánzó stb. stb.

A vonat megérkezvén, a minisztert, ki Nádosy Kálmán kiállítási elnök és Brázay Kálmán földbirtokos kíséretében jött, leszálltakor az egybegyűltek dörgő eljenzéssel fogadták. A főispán a minisztert röviden üdvözölvén, az megköszöné a szívélyes fogadtatást és örömeinek adott kifeje-

zést, hogy városunkba, habár csak rövid időre is, eljöhett. Ezután a megjelentek bemutatattván, a miniszter a főispán lakására hajtatott, hol átöltözökdvén, csakhamar megjelent a kiállítási területen, hol Nádosy Kálmán elnök által üdvözöltetett, mire a miniszter sajnálatának adott kifejezést a fölött, hogy a megnyitáson nem lehetett itt, miben idejének kimértsége és elfoglaltsága akadályozta meg. Örömmel emlékezett meg a kiállítás jó híreről s gratulált a végrehajtó bizottságnak, hogy már most fölsleggel rendelkezik, a mit ő — mondá — sajnos, a budapesti kiállítással nem tudott elérni.

Ezután az igazgatósági (Hoffmann) pavillonban Rath Mátyás kamarai elnök tisztelgett a miniszter előtt a kamarai tagokkal, kérve nagybecsű támogatását. A miniszter kijelenté, (mint mondá — annélkül, hogy búkolni akarna) hogy a pécsi kamara a dédelgetett kamarák közé tartozott mindig, ennek működésével miniszteriuma nagyon meg van elégedve, mert fölterjesztései, jelentései megbízhatók, szakszerűek, reális becsesül birnak. Kijelenté, hogy kötelességének tartotta eljövételét és azért jött, hogy tanuljon s hiszi is, hogy ezt a célját el fogja érni. — Ezután a városi tanács tagjai tisztelgtek a polgármester vezetése alatt, kik előtt a miniszter elismeréssel szólt a város kellemes, kies fekvéséről, szépségéről, tisztaságáról és haladásáról. — Majd Nádosy vezetése alatt a gazdasági egyesület tagjai tisztelgtek, köztük Bánffay Simonnal, ki a minisztert a szőlősgazdák egyesülete nevében üdvözölé és ki előtt a miniszter sajnálatlall emlékezett meg a phylloxera pusztításairól, biztatóan hivatkozva Franciaországra, hol e rovar káros pusztítását ernyedetlen munkával és áldozatokkal ellensúlyozták. Szükségesnek tartja, hogy Baranyában az amerikai szőlőtelepek létesítsenek s ilyenek elősegítésére ígéretet tett, mit a jelenlevők köszönettel vettek.

Ezután a miniszter meg szemlélté a Hoffmann pavillont a tulajdonos: Hoffman Károly vezetése mellett, annak szép és izléses, czélszerű berendezéséről nagy elismeréssel nyilatkozva. Innét a miniszter a tornacsarnokba ment, megkezdve körjáratát a kiállítás területén. A miniszter körjárata

TÁRCZA.

Utazás Piktória országban.

Mikor az ember okosabbat nem tud tenni, összepakolja a czókmókját s elmegy utazni. Én sem tudtam egyszer okosabbat tenni. Elutaztam a festőművészek hazájába: Piktória szép kis országba. Hogy mit láttam, halottam s tapasztaltam ott, röviden elmesélem.

188* „Május havában“ — a dátumra már nem emlékszem — sok viszontagság után fölértem a „Mengusfalvi völgy“-be, mely a Magas Tátrában egyike a természet legszebb alkotásainak.

Eppen „Vasárnap délután“ volt, midőn egy „Patak szélén“ láttam ugránozni a szép „Tarka boczi“-t, amelynek füle is volt, farka is volt. Nem messze innét megpihentem „A kútnál“ a hol oly szép látvány („Tájkép juhokkal“) vont magára figyelmemet, aminőt még a „Balaton környékéből“ is hiába keresnénk.

Azt mondja az irás: Adjátok meg a császárnak ami a császáré, Istennek, ami az Isteni. Jó. De adjuk meg a Balatonnak is, ami a Balatoné.

Hát biz egy más alkalommal a „Balaton tájon“ oly szép „Két szerelmes pár“-ral találkoztam, hogy vén Erzsók asszonynak, a „Paraszt

anyóka“-nak is eszébe jutott azok láttára ifjúkori szerelme.

Biz' az régen volt. Olyan régen, hogy talán nem is volt igaz.

Azt látta volna a mai fiatalság, midőn ő mint fiatal „Libapásztor leány“ ott a „Dorozsmai szárazmalom“ tájékán várta az ő egyetlenjét, a bogárhaju Bandi gyerököt, aki úgy nézett ki, mint valami „Római pásztorfiu“, pedig „Magyar pásztor“ volt. A mai Rómeok és Juliák suszter inasok és konyhakertben lézengő cselédek, mosogató pesztonkák ő hozzájuk képest.

Biz' ez nagyon, de nagyon régen volt.

„Mulandóság“ az egész világ!

Szegény Erzsók néni! Ma már mint „Sz. t. Bernadotte felajánlja az olvasót Szűz Máriának“ ő sem gondol egyébre, mint „A templomban“ „Imádkozó barátok“-ra, kik a „Segesvári csatatár“-en az elhunyt magyar vitézek lelki üdvéért könyörögnek az Egek Urához, akik még az „Utolsó kenet“ szentségében sem részesülhettek.

Szegény anyóka, szegény barátok . . . csak imádkozzatok.

Mi pedig, kedves olvasóim, tekintsük meg a csatatér.

„A tudós“ számítása szerint éppen „Nyári alkony“ volt, amidőn az ellenségre nézve oly elfelejthetetlen „Huszár roham“ megtörtént. Katonáink legkevésbé sem tekinthették az ellent valami

„Nebántsvirág“-nak. Ugy ütötték, vágták az osztrákot, meg a muszkát, mint akár „A kis tüntető“ Janszky ablakát. Az időben nem sokat törődtek „Eső előtt“, „Esőben“ vagy „Eső után“, ez nekik mindegy volt. Sőt ha eső után hadakoztak, nem is volt szükségük kópönyegre. Dicséretükre legyen mondva, de nem ők lettek a „Kárvalottak.“ Még csak az a kérdés, hogy ki kezdte, ki volt az „Inceselkedő“?

Biz' ez fogas „kérdés, és felelet“-re vár, hogy megoldassék. Ennek megfejtéséhez igazi „Tanulmány“ s valóságos „Tanulmányfő“ kellene. Annyi bizonyos, hogy a harez erős és mérges volt. Még a kis „Gáborka a fürdőben“ lubiczkolt, addig a papája a csatatéren vérfürdőben izzadott. Mem valami „Ölyvjáték“ vagy „Galambvadász“-at volt az, hanem nagyon is „Komoly kérdés.“

„Reggeli szürkület“ után a mint széttekintének „A tarlón“, ott láttak két bämulates szép „Velencei leány“-t. „Jó reggelt“ szól nyájasan az egyik Adonisz hadfi. „Állj!“ ki vagy? kiállítottak rájuk a dühösebb véralkatu Marsfiák. Erre az egyik lányka oly sápadt lett az ijedségtől, mint valami „Haldokló apácza.“ A másik, aki nem ijedt meg, úgy nézett ki, mint valami csinos „Pásztorlányka“ a „Balaton partján.“ Ugy látszik, a veleneczeiek nem ismerik azt a magyar nótát, hogy: „Ne menj rózsám a tarlóra“ . . . No de se baj. „Mária az alvó gyermek Jézussal“ nem bánhatott óvatosabban, mint ami hős huszárjaink

alatt különös figyelmére méltatá Held Gusztáv és Kremling Károly szobaberendezéseit; Schönwald Imre ékszer-kirakata előtt, mely valóban meglepő szép, a tulajdonostól azt kérdezé, hogy hol tanult, mire a válasz az volt, hogy Bécsben. Nagy elismeréssel szól az Engel Adolf és fiai cég gyönyörű és stilszerű parasztszobájáról, Angster hatalmas orgonájáról, kérdezősködve e derék iparos előbbi kiállításairól. Sokáig időzött még a miniszter Riefesser szép fafaragványai előtt s innen átment az iparsarnokba, hol Zsolnay remek pyramisa előtt egy jó negyed órát töltött, elragadtatásának többszörösen adva kifejezést és Zsolnajtól, ki gyönyörű tárgyait maga mutogatta sorban, több értékes tárgyat vásárolva. A miniszter nagy elismeréssel szól a baranyai agyag- és kályhaipar fejlődött fokáról s örömeinek adott kifejezést, hogy az agyagipariskola Mágocson létesült.

Ép így elismerőleg szól a bőr- és szíjgyártóiparról, hosszabb időt töltve Rostás Géza kirakata előtt, hol a kiállító kedves és szép neje szolgált fülvilágosítással, úgyszintén Reppa János eszéki és Klapka János budapesti szíjgyártó tárgyainál, és utóbbinak czélszerű ujitásairól, melyek a ló-idomítás, fékezés és általában a kocsiszás terén nagy haladást képeznek, elismerőleg nyilatkozva. Megnyerték továbbá a miniszter tetszését: Herczeg Lajos rézöntő, Ivics mérleggyáros, Sternlicht és társa losonezi vas-edény gyáros, Péterfay Ördög Lajos pécsi és Kronast (varasdi) kocsigyáros kiállítványai, ez utóbbtól egy szép hintót 300 frtért megvásárolván.

A félfüdes épületekben különösen Mayer E. és fiai szombathelyi, Lang Gáspár mohácsi, Rupprecht János és Haberényi Pál pécsi gyárosok kiállításait és Koch Ferenc bányáját méltatta a miniszter figyelmére, ez utóbbi igen tanulságosnak jelentvén ki; a szinkörben pedig a pécsvárad uradalom szakszerű kiállítását, Marschall Ferenc kítőmő madarait, Saxl testvérek trágyaporát, özvegy Wursterné czukrászkészítményeit, melyekből többet vásárolt és a kalotaszegi háziipart, melynek, valamint az egész háziipar osztálynak izléses elrendezéseért Egry Dezsőnek gratulált. Ép így megdicsérte Keller Gyula sásdi gyógyszerész, Sipőcz István és Schützer S. tárgyait és a ruházati ipar osztályában Kreiner és Krausz divatúrás és Schlitt József kötszővő kiállítványait és ezzel a szemle kevéssel 1 óra előtt véget ért.

Délben 1 órakor néhány meghívott vendég társaságában Kardos Kálmán főispán a miniszter tiszteletére fényes ebédet adott, melyen különösen tolnamegyebeli urak, többek között gr. Széchenyi Sándor ottani főispán és Perczel Dezső országgyűlési képviselő jelentek meg. Az ebéd végeztével 3 óra felé a felső kiállításba ment vendégünk és ép úgy mint az alsót ezt is tüzetes vizsgálat tárgyává tette. A kiállításból a vártemplom megszemlélésére mentek, hol félórai időzés után, miután kiválóképp a mesteri festményeket szemlélte meg, rövid időre a Littke-féle pinczét és pezsgőgyárt nézte meg. Időközben a katonazenekar játszott a kiállítási korszón és az itt összegyűlt, különösen

a két velencei cziczussal. Mi több, emlékül még „Kettős arczkép“-pel és néhány „Férfi arczkép“-pel is kedveskedett nekik az egyik csatakép-festő. Ennek jobban megörültek, mint a kis gyermek a „Vásárfia“-nak.

Hogy miként került e két „Kis éhező“ Velenceből Segesvárra, ez titok. „Kit érdekel a politika“, törje rajta a fejét.

A küzdelem után, ősi magyar szokás szerint következik az áldomás. A „Tisza vidéké“-ről megjötték a „Halászkok.“ Megkezdődött a „Halmosás“ valóságos „Czigány konyhá“-ban. Megettek tiszára mindent. Tehát nem mondhatjuk, hogy „Kárba veszett a kedves éték.“ „Egy jó falat“ sem maradt gazdátlanul. Ittak is rá gyakran és nagyokat. Még pedig nem valami hitvány árpalevet, hanem valóságos „Szőlők“-ből csinált „Jó bor“-t. Erre aztán oly ropogósan járták a „Csárdás“-t, mint a „Tiszaszaloki csárdá“-ban, ahol ma már „Csendőlet“ van, czibil korokban, vagy akár mint a „Kalotaszegi fonólánnyok“ a kólót.

A mesének vége. Aki többet akar tudni, olvassa el a morált, mely így szól:

M o r á l: Tessék a felső kiállítás területén a képtárt megnézni és ott vásárolni s azon képek számait, melyek e mesébe nem fértek be, — lutriba rakni.

Belépti díj 20 kr. Özvegyek és árváknak csak két hatos. Sirisaka Andor.

hölygekből álló közönség türelmetlenül várta a minisztert, ki a főispán társaságában 1/6 órakor jelent itt meg és a főkapu mellett álló urak által lelkes éljenzessel fogadtatott, mialatt a katonazenekar rázendített a Rákóczy-transcriptóra. Az urak a zenekar körül foglaltak rövid időre állást, azután a pezsgő-pavillonban bucsupoharat ittak. Élénk volt a korszó is, mely elegáns közönséggel telt meg. Kevéssel 6 óra előtt kocsi szállt a miniszter és a főispán társaságában a vasútra hajtatott, hol a 6 óra 10 perczkor induló vonattal Budapestre utazott.

Az ipar és a megélhetés.

Az államnak éltető erőt csak akkor kölcsönözhetünk, ha magunk is tudunk megélni, mert ha saját erőnkől önmagunkat sem tarthatjuk el, akkor a közös test fenntartásához sem járulhatunk hozzá.

Minden körülmények között tehát minden egyesnek kötelessége először magáról gondoskodni, s ha ezt jó eredménnyel tette, akkor az állam ügyeit is elősegítheti.

Midőn Franciaország nagy gyakorlati embere Colbert az ipart teremtette, nemzetének kiadta jelszavát, hogy ne Sullyt kövesse, a ki élni akart és engedni mást is élni, hanem hogy mindenki meggyőződésévé tegye: gondoskodni arról, hogy „éljünk mi (a nemzet), és bízzuk kire-kire, hogy tud megélni.“ Sőt gyakorlati politikusként csak azt tartotta, „kinek lelke egész szerkezetét egyedül az önérdek forgatja.“

Es bizonyos is, hogy az, a kiből nincs önérdek, nem mozdíthatja elő saját ügyeit s így magáról nem gondoskodhatik; ha pedig saját magának gondját nem viselheti, akkor az államnak sem válhat hasznára. Az önérdek abból álljon, hogy mindenkinek anyagi érdekei lehetőleg kedvezők legyenek, s ha ezek kedvezők, meg van a lehetősége annak is, hogy az állam iránti kötelességünket teljesítsük és nemcsak természeti szükségleteinket elégítjük ki, hanem humanisztikus s hazafiúi érzelmeinknek, valamint kényelmi és fényűzési szükségleteinknek is eleget tehetünk.

Mint az egyes ember, kinek munka- és eszközök nem állanak rendelkezésére, az állam magaért valamit, sem anyagi, sem pedig szellemi tekintetben, ép úgy az egész nemzet, mely csak a mindennapi élelmézésről gondoskodhatik, nem fordíthat gondot a szellemi fejlődésre, új eszmékre és új találmányokra, melyek helyzetét javítani lennének képesek. Hogy tehát ezt megtehesse, szükséges kereseti utakat nyitni, melyeken mindenki munkája után képes kenyérét kereshetni s ez által hasznos tényezőjévé válhatni a köznek is.

Nálunk azonban még sokan nem így gondolkoznak, és az emberek nem hódolnak ilyen nézeteknek. A helyett, hogy gondoskodnánk a megélhetés eszközeiről, inkább csak azon törjük a fejünket, hogyan lehessen a pénzt elkölteni.

Nem annyira divat, (mint azt másutt látjuk), hanem inkább rossz nemzeti szokás (s ezért annál veszedelmesebb), sokat költeni és a pénzt cél nélkül szanaszét szórni. Minél eszeveszettebben dobálja valaki pénzét, annál gavallérosabb és annál nagyobb tiszteletben tartatik (!), de azért midőn semmije sincs, mindenki hátat fordít neki.

A pénzszerzés, történjék az bármily alakban, a nobilis körökben nem tartatik tisztességes dolognak; de az adósság csinálás igen. E nézet betette magát a közügyek terére is, hol csak azt az embert akarjuk megtúrni, a ki áldozatokat hoz; azt pedig, a ki tisztességes munkáját díjaztatni akarja, azt hajlandók vagyunk tisztességtelenséggel bélyegezni. Hogy nálunk sok esetben a tisztességes munka nem díjaztatik, okozója annak, hogy azután számtalanszor burjánozhatik a titkos kereset, esetleg az állam hátrányára is.

Ilyetén való életmódunk azután apasztja erkölcsiségünket és nyomasztólag sujt bennünket a közigazdaság terén. Nemi kis statisztikai adat szolgálhat kézzelfogható jeléül annak, hogy a költsékezés, a mértéknélküli pazarlás rontja nem csak az erkölcsöket, hanem a fizikai erőt is és megmetyezi az egész nemzet rétegeit. — 1870-ik évben a katonakötelesek közül 34%-a volt a beváltharóknak, holott 1887-ben e számarány már 14%-ra lepadt. Ennek okai az „erkölcsi és közigazdasági jelen viszonyainkban keresendők, nem pedig az alkotmányosságunk a kifolyásai.“ Bizonyos! De az is tény, hogy az alkotmányos aera úgyszólván csak a politikával foglalkozott mindig, holott a megélhetés módját majd egészen figyelmen kívül hagyta. Ezt maga az idézett forrás is beismeri, a

midőn állítja, hogy mindnyájunk nyargaló paripája csak a magas politika, és a közigazdaságot egészen elhanyagoljuk. Ez mindig így lesz, ha az intéző körök más irányt nem szabnak a dolgok menetére; mert nálunk ő utánuk indul a nagy közönség.

Hogy életmódunkat kényelmesre akarjuk berendezni, az helyes törekvés; csak ne taszítsuk el magunktól ennek a feltételét, a munkát. Élni akarunk — mondja Trefort — jól akarunk élni, s ehhez jogosultságunk is van. Vannak azonban a kik kevés, vagy semmi munka mellett is élvezni akarnak, a mi már nem jogosult kívánság. De merre csak tekintünk, a szükséglet nagyobb, mint a fedezet Az állam előrehaladt, s haladásától a társadalom elmaradt. Nálunk az állam, európai modern instituczióival, modern állam, melynek sok szükségéi s követelményei vannak; a társadalom pedig még eddig nem alakult át ugyanolyan mértékben; nem dolgozik annyit, mennyit a modern társadalom fogalma követel. „Neveljük és serkentsük a fiatal generációt tevékenységre; erélyességre nemcsak a sportban, korteskedésben, hanem a munkában, a folytonos és kitartó, következetes munkában is.“

Igen, a munkában kell a jólét alapját keresni, mert a természet bő áldásai mellett is, mozdulatlanságunk folytán koldusok lehetünk. A természettől nyert erőt tehát értékesítenünk kell minden irányban és mindenképen, mert különben meg nem élhetünk.

Látjuk, hogy oly nemzeteknél, melyeket a természet mindennel bőven elárasztott, mint bennünket is, rendesen e bőségség elaltatja bennük a teremtő erőt, és sokkal szegényebbekké válnak, mint ama nemzetek, melyeket a természet csak mostohán áldott meg előnyeivel; hanem épen ez a körülmény fejti ki az erőt, és a megélhetés rugója oly tevékenységre viszi őket, hogy nagyobb jólétnek örvendenek, mint a természetadta gazdag vidékek. Ez utóbbiak, rendesen, ha erőt nem fejtenek ki, — mint mondani szokás — saját zsirjukban megfuladnak, és a nemzetet lassan-lassan börtönbe vezetik, hanem biztosan az elszegényedésre vezetnek. A szegényedés rengeteg nagy károkat hoz magával, a társadalom és az egyesekre különösen, mint a bankrott. Széchenyi — szerencsétlenebb következtetéseket von maga után, mint a bankrott.

Ezt megakadályozandó, minden életrevaló nemzet, nem a javak pazarlására, hanem azok megszerzésére törekszik. Teszi azt annál inkább, mert a természet nem szolgáltatván közvetlenül és önkényt azt, a mi szükségleteink kielégítésére kívánatos, csak erővel, még képességekkel látott el bennünket arra nézve, hogy létünk biztosítása és kellemessé tételéről magunk gondoskodhassunk.

A fogalom „magunk“, kellene, hogy az ország minden lakosát a munkára serkentse. Ennek jeleivel nálunk ugyan gyéren találkozunk, hanem annál sürűbbek a példák a művelt nemzeteknél, mert minél műveltebb valamely nemzet, annál inkább van kifejtve nála a munka. Ne is menjünk messzire: nézzük csak a német és a cseh arisztokracziát és a mondottak valóságáról azonnal meggyőződünk. Említünk névszerinti példát is: Az 1885-iki budapesti kiállítást herceg Lobkovitz is meglátogatta és hogy hasznot meríthessen belőle, azonnal a gyakorlat embereivel tette magát érintkezésbe, kik nemcsak a kiállítást, hanem a budapesti és a környékbeli gyárakat is megmutogatták neki. — Alig néhány napi itt időzése után kiszámította magának, hogy ő csehországi gránit-köveivel burkolatokat állíthatna elő Budapesten. Azonnal tett ajánlatot a fővárosi tanácsnak s ez ajánlatát a próbakövezésre, csehországi gránit kövekkel, el is fogadta; — s most itt állunk csúfosan, hogy hazai, szepesi gránittal — horend magas szállítási díjai miatt — nem bírjuk kövezni Budapest utcáit, hanem a sokkal messzebb eső csehországiakkal igen A nevezett herceg különböző gyárainak czímszalagaival épen úgy volt ellátva, mint akármelyik iparos és azokat osztogatta a megismerkedettek között; pedig évi jövedelme körülbelül, összevissza fél millió forintot tesz ki; tehát úgy egészen nem szorulna rá. — Elutazása után néhány hétre, és rövid időre a kiállítás bezárása előtt, egy szép napon bekopog a herceg e sorok írójánál és felkéri, menne el még vele a kiállításba, mert ő bizonyos gépet nem nézett meg jól és azért jött újra Prágából

Ilyen hazafiak nemzetünknek valódi jötevői, mert jó példával járnak elől; s ilyen nemzet el-

mondhatja, hogy tagjai maguk gondoskodnak szükségleteik kielégítéséről, mert munkálkodnak. — Az ember pedig különböző szükségleteit csak úgy elégítheti ki, hogyha javak és használhatóságok előhozására munkát fordít.

Igaz, hogy minden munka fáradsággal jár; de utóvégre is sokkal hasznosabb és tisztességesebb dolog a munkálkodás után megélhetni, mintsem elszegényedni és elbukni. A pénz és a vagyon körülötti gond — mondja Széchenyi — bármily szükkeblűnek látszassék s bármily unalmas, sőt gúny és nevetség tárgya lenne is, egyenesen lelkünkre van kötve, ha semmi egyéb okból nem is, legalább azért, hogy el ne aljasodjunk és szolgásgába ne törpüljünk.

A pénz és a vagyonszerzést hol lehet hazánkban legbiztosabban elérni, ha nem az ipar terén? melynek ágazatai a végtelenségig kiaknázhatók és előnyünkre fordíthatók. Csak az ipar által biztosíthatjuk magunknak a megélhetés módját és mi itt fejthetünk ki munkaerőt. Egyedül az ipar képes lehetővé tenni viszonyaink között, hogy munkánk által szükségleteink fedezéséről gondoskodhassunk. Ipar nélkül nincs munkánk, és munka nélkül lehetetlen a megélhetés.

Ez uton válik lehetővé, hogy az országban tett investíciók ne legyenek terhünk, hanem hasznunkra; csak az ipar nyújthatja megélhetésünknek a lehetőségét.

Eme igazságok súlyos voltát mindenki már érzi, s ez ad némi reményt, hogy majd kényszer által jobb, hasznosabb útra tereltetünk.

Körjárat a kiállítási területen.

(Folytatás.)

A kádárok éppen nem erőltették meg magukat. A mi a kiállításon látható, az rendkívül csekély s az egy Stromayer János pécsi kádáron kívül alig állítottak ki oly tárgyakat, melyek megérdemlik a figyelmet, az elismerést. Az az egy pár nagy hordó, közönséges kádármunka, még ki sincsen tisztán dolgozva. Annál szebbek Stromayer hordói. Izlés a formában, tanulmány, gond gyakorlati előnyök jellemzik munkájukat. Ezen szebben kidolgozott 20 hektoliteres és 10 hektoliteres hordót, francia módszerű hordót, melyekben igen csinos és erős kerület hordót állított ki. A gyarmat, szorgalom s tehetség látszik meg a derék kádáron s méltán megérdemli a törekvésért s a taladásért elismerésünket. — Állítottak ki: Mittermayer Adolf teveli, Juhász János és fiai monosori, Csögl János pécsi kádárok is, azonban nem okat érő eredményt tudtak fölmutatni.

Következik a különböző gépeknek egész légiója. Lang Gáspár mohácsi gazdasági gépgyára igen szépen állított ki. A leggyakorlatibb gazdasági gépek vannak itt kiállítva. Nagy is a kelandóságuk. Hosszu sora olvasható azok neveinek, kik már részint vásároltak, részint megrendeltek egyet-mást a jóhasznú gépekből.

Sulkó-testvérek Budapestről fújtatókat állítottak ki.

Huss Gyula devecseri (veszprémmegyei) gazdasági gépgyára vetőgépeket, ekéket stb. gazdasági eszközökkel van képviselve.

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár-részvénytársaság nagyszámu újabbnál újabb rendszerű s nagy gyakorlati fontosságú gépeket állított ki. Úgyszintén Mayer E. fiai szombathelyi cég, mely 25 éremmel van már kitüntetve, rendkívül nagy helyet foglalt el s a mezei gazdaságban használatos gépek legnagyobb részét kiállította. Az előnyösen ismert gépgyár jó vásárt csinált; jele, hogy a gépek jók. Kühne E. budapesti gépgyára igen szépen állított ki. A m. k. államvasutak gépgyára Fehér Miklós főügynök nevével szintén képviselve van kiállításunkon. Cséplőgépe és rostája kísérlet alá is vétetett s a szakértők nagy előnyére működött. A m. k. államvasutak gépgyarában készült gőzcséplők szerkesztésénél azon alapelvet tartotta szem előtt a gyár, hogy a gép lehető szilárd, egyszerű és minden része könnyen hozzáférhető legyen, hogy a lehető legnagyobb munkaképesség mellett eladásra kész anyagot szolgáltatson és hogy az eddig minden gépnél előfordult, aránylag nagynak mondható szalma- és polyva-veszteségek lehetőleg mellőztessenek. Az ország minden részeiben lakó mezei gazdákkal való sok évi szakadatlan érintkezés folytán s a gazdák kívánságainak lehető figyelembevételével, valamint az országban ez ideig használatban volt gőzcséplők előnyeinek és hátrányainak beható tanulmányozása után sikerült olyan gőzcséplőket előállítani, melyek a fent

említett tulajdonságokkal teljes mérvben bírnak. Gőzcséplők szerkezetének könnyebb megítélhetése céljából a kiállított B. osztályu gépük egyik falburkolatát leszedték, miáltal az egész szerkezet, valamint a felhasznált anyagok beható megismerése lehetővé tétetett. Ezen gőzcséplőknek főbb alkatrészei a következőkben foglalhatók össze: Egész váza vasból áll, az anyag a cséplésnél előforduló erőnek megfelelően van felosztva; a csomópontok kötési helyei, különös lemezlapocskakkal olyképen vannak megmerevítve, hogy gépeink a cséplésnél előforduló legnagyobb igénybevételnek is ellenállhatnak. Az összes tengelyágak kivétel nélkül, valamint általában minden mozgórész ezen vasszerkezetre van ráerősítve s így a tengelyek és más részek meglazulása, valamint az ágyaknak hőnfutása ki van zárva; — tehát az ágyak kopása csekélyebb és azok javítása is sokkal ritkábban válik szükségessé, mint favázcséplőgépeknél. A vasszámoly további előnye abban áll, hogy a dob és más mozgó részek ütéseinek, valamint az időjárás viszontagságainak teljes mérvben ellentáll, mely előnyt a favázcséplőgép természetesen nem nyújthatja. Az összes csapágak golyócsészékkel vannak ellátva, mely szerkezet folytán, ha a csapágak vagy tengelyek elhuzódása bármily körülmény következtében mégis előfordulna, a hőnfutásnak eleje vétetik az által, hogy az ágyesésze golyó alakú lévén, a tengely állásához simul s egyuttal lehetővé válik, hogy a tengelyeket kevésbé gyakorolt gépezetek is könnyen és helyesen felszerelhetők. Az összes tengelyek aczélból vannak előállítva s általában erősebbek, mint az ez ideig gyártottak. Az összes mozgórészek súlyai különös gondal úgy ki vannak egyenlítve, hogy azoknak mozgása a gép tartósságára nézve semmi káros hatást nem gyakorolhat és a gép menése e mellett meglehetőleg nyugodt is. A dobok egészen vasból, illetőleg a verőléczek aczélból vannak előállítva. Az igen szilárd, kovacsolt vasból készült, 2 részből álló dobkosarak, kívülről három helyen szabályozhatók és azoknak a dobtól való távolságaik megfelelően beosztott mutatóablak által jelöltetnek.

Az összes cséplőgépek a szalmarostól való megmozdítására szolgáló hajtóművekkel van ellátva. A hajtóművek a szalmarostól való megmozdításra hozott négy szalmarostó akként van szerkesztve, hogy azok a szalmát nemcsak rázzák, hanem azt fokozatosan hullatják is, mi által a szalmában maradt gabonaszemek abból kiválasztatnak. Azonkívül a szalmarostók felett külön készülékek vannak alkalmazva, melyeknek célja az, hogy a szalma minél tovább a szalmarostóban maradjon. Különös figyelmet érdemel a szalmarostók alatt elhelyezett rázó asztal, mely az eddig gyártott cséplőgépekkel szemben, egy egészen új, a gép mellő részén kinyúló rázórostélyllyal van ellátva a czéplő, hogy a szalmarostók által már kifőkötött szalmát még egyszer kirázza. mi által a szemvesztesség, mely ez ideig a cséplőgépek szalmarostóinak hiányos szerkezete következtében igen jelentékeny volt és a gazdaközönségnek jogos panasza okot szolgáltatott, a mi cséplőknél a legcsekélyebb mértékre redukálható. A tisztító-művek, úgy az alsó, mint a felső, akként vannak szerkesztve és olyan nagyra készítve, hogy a gabonát a dobnak lehető legnagyobb igénybevétele mellett is, az azokba kerülő szeméttől, rövid szalma, polyva, gyom, kavics és portól teljesen megtisztítja. Figyelemre méltó még a felső tisztító-mű szelölőjének elhelyezése, mely a gépek szeleelőinek eddigi szerkezetétől eltérőleg a szelőláramlatot közvetlenül, tehát szögcsővezeték nélkül, a tisztító-műre vezeti, minek hatása a lehető legelőnyösebb. Az elevátor a gép legnagyobb igénybevételehez van berendezve, épen így a sajátos módon kombinált toklászolóhenger is, mely igen egyszerűen és praktikusán van szerkesztve, hogy a gabonát külön héjazza és kalásztól lekoptassa, azaz mindkét működést egyidejűleg is teljesítse; továbbá a gép egy készülékkel bír, mely a gabonát az elevátorból, a toklászolóhenger teljes mellőzésével, közvetlenül a felső tisztító-műbe vezeti, mi főleg üszkös buza cséplésénél nagy előny. A tisztítókefével ellátott s kívülről állítható választóhenger a gabonaszemeket nagyság szerint három osztályba különíti.

NAPI HIREK.

— A baranyamegyei községi tanító-testület ma, csütörtökön d. e. 9 órakor tartja évi rendes közgyűlését a városház közgyűlési

nagytermében. Gyűlés után megtartatik az „általános tanító-gyűlés”.

— A méhészeti vándorülés, jobban mondva értekezlet, ma, csütörtökön d. u. 3 órakor tartatik a városház közgyűlési termében.

— A „Slavonische Presse“ az eszékiek kirándulásáról. A „Slavonische Presse“ az eszékiek pécsi látogatásáról a következőket írja: „A szomszédos Pécs városnak soha sem pihenő ipara a virágzó Baranyamegye áldásos mezőgazdaságával karöltve már rég utalva volt arra, hogy ez együttműködését egy kiállítás rendezésével bemutassa. Tudvalevő dolog, hogy pár héttel ezelőtt ez az óhaj meg is testesült s a kiállítás ünnepélyesen meg is nyitott és arra a slavoniai kereskedelmi és iparkamara a slavoniai mezőgazdasági egyesülettel egyetemben a pécsi testvéregyesület s ives meghívása folytán vasárnap Pécsre rándultak... Dr. Záray Károly, a pécsi keresk. és iparkamara titkárnak szeretetreméltó kalauzolása mellett bevonultunk a városba, hol azonnal hozzá fogtunk a kiállítás megtekintéséhez. A mint a vendégek a kiállítási területre érkeztek, megkonduktak a kiállítás összes harangjai. Szeretreméltó, gyengéd figyelem, mely természetesen a legjobb érzéseket keltette bennünk. Maga a nagy mű, melyet megteremtői szerényen „általános mű-, ipar- és terménykiállítás“-nak kereszteltek, tulajdonképpen megérdemelte volna az „országos kiállítás“ büszke epithetont annak legtisztesebb értelmében véve; mert az iparosszorgalomnak e nyilvános szemlére kitett versenye igaz bámulatunkra fölülmulja úgy belső becsőt, mint külső hatását tekintve, az eddigi összes vidéki kiállításokat... Délben kedélyes ebédre gyűltek össze a vendégek a kiállítási vendéglőben, mely alkalommal a komoly irányu s a tréfás toasztokban természetesen nem volt hiány. Ebéd után újból neki fogtak a kiállítás hátralevő részének, valamint a város nevezetességeinek s így az épen restaurálás alatt levő dómnak megtekintéséhez. Délután 5 órakor a kiállítási területen sétazene volt, miközben legnagyobb sajnálatunkra mindjobban közeledett a város órája s mi a legkellemesebb benyomásokkal eltelve vonultunk a pályaudvarra, a hol a derék pécsiektől fölötté szívélyes búcsút vettünk. Szümi nem akaró éljen- és zsvió kiáltások között indult meg a vonat, mely tova vitte a slavoniai látogatókat abból a testvér-városból, melynek az eszékiekkel rokonérzelmű lakossága oly hasonlíthatatlanul szép órákat szerzett. Különösen föl kell említenünk Rath Mátyás, Elversz Nándor és dr. Záray urak megnyerő szívélyességét, melylyel azok fáradhatatlanul működtek közre, hogy Slavonia fővárosának lakói Pécsen minél kellemesebb órákat tölthessenek. Valódi meglepéssel gondolnak vissza a kirándulásban résztvettek a pécsi kiállításra s szívélből jövő köszönetet szavaznak mindazoknak, kik e kirándulást szervezték s kiknek kezdeményezését oly váratlanul szép siker követte!”

— Vasuti ármérséklés. A „Jó szív“ jávára f. é. szeptember hó 8-án a Dunán és partjain rendezendő ünnepély alkalmából a budapest-pécsi és pécs-baresi vasut valamennyi állomásairól, továbbá Baresről, Villányról és a Mán-Dombovár állomásáról Budapestre utazók számára a f. évi szeptember hó 6. és 7-én Budapest felé közlekedő vonatokhoz 50% mérsékléssel menet-térti jegyeket adnak ki a II. és III. kocsiosztályban. Ezen jegyek f. é. szeptember hó 9-től — 13-ig bezárólag a visszautazásra igénybe vehetők.

— Föl Pécsre! Így kiált föl az eszéki „Slavonische Presse“, mely az ottani lakosságot föl hívja a pécsi kiállítás meglátogatására. Ugyanis az ottani menetjegyjroda a legközelebbi vasárnapon ismét indít el egy kiránduló külön vonatot Pécsre, mely onnét reggel 7 kor indul el s valamennyi közbeeső állomáson fölvesz utasokat, kik a kiállításra jönnek. Ez lesz az utolsó külön vonat, melyet az eszéki menetjegyjroda rendez s melynek igénybevételere hívja föl most az eszéki és a vidéki közönséget. A jövő vasárnapra tehát ismét várhatunk egy sereg slavonitát annyival is inkább, mert a múlt vasárnapon itt voltak jó hírét vitték Pécs városának s azok bizonyára nagyon sokakat fognak buzdítani arra, hogy kiállításunkat megtekintsék.

— Gr. Széchenyi Pál földmívelési miniszter, mint azt a kiállításon környezetének kijelenté, Csökölyben állami kenderáztatót és tiloló műhelyt fog legközelebb létesíteni.

— A magyar szalámi-gyártásról igen dicsérettel nyilatkozott körjárata alatt a földmive-

lési miniszter, kiemelve, hogy e termelési ág nálunk rövid idő alatt annyira haladt, hogy már Olaszországba is nagy mennyiséget szállítunk ki, úgy, hogy az olasz kormány a magyar szalámira prohibitív vámot szándékozott vetni; e szándékaról azonban a magyar kormány határozott föllépésére — épen a legutóbbi napokban — elállt s így a magyar szalámi bevitelét Olaszországba semmi sem akadályozza.

— **Fölvívás.** A pécs-baranyai kertészegylet a pécsi és környékbeli egyesületi tagokhoz és termelőkhez a következő köriratot intézte: Az 1888. évi pécsi általános mű-, ipar-, termény- és állatkiállítás keretében szeptember hó 1., 2. és 3-ikán őszi gyümölcs-kiállítás fog rendeztetni, mely alkalommal gyümölcészeti vándorgyűlés is tartatik. Hogy ezen kiállítás minél fényesebben sikerüljön és hogy e vidéken összes gyümölcsünket bemutathassuk, felkérjük Uraságodat, hogy a fent említett időre a kiállítás céljaira alkalmas gyümölcs-termékeit az egyesület rendelkezésére bocsájtani méltóztatnék. Megjegyezni szükségesnek tartjuk, hogy a beküldendő termék a kiállító neve alatt fog kiállítatni, míg az ezzel járó költségeket, — a szállítási költségek kivételével — az egyesület fogja viselni. Felkérjük egyuttal, hogy a kiállítandó termékeket mindenkor a kiállítást megelőző két nappal a kiállítás helyiségébe — a vidékiek a kiállítás czimére — beküldeni sziveskedjenek, mely alkalommal kérjük a kiállítót az iránt is nyilatkozni, valjon a gyümölcsöt visszakívánja-e, vagy arra igényt többé nem tart, miután a visszamaradt gyümölcs a rudolfineumi árva gyermekeknek fog elküldetni. — Reméljük, hogy e fölvívásnak meglesz a várt eredménye.

— **Gyümölcészeti értekezlet.** A pécs-baranyai kertészegylet szerdán d. u. 6 órakor tartott ülésén elhatározta, hogy az őszi gyümölcs-kiállítás tartama alatt szeptember 3-án, hétfőn d. e. 10 órakor a városház közgyűlési termében gyümölcészeti értekezletet tart, melyen **Dezso Miklós** tart előadást Baranyamegye gyümölcészeti viszonyairól, mely tárgy szabad vitatkozás alapját fogja képezni. — Ezt követőleg d. u. kirándulás lesz az egyesületi kertbe, annak bemutatása végett, hol úgy a tagok, mint az érdeklődők szívesen láttatnak s ezennel meg is hivatnak.

Hirdetések:

Ifj. BUDAY

templom-, szoba- és czéggfestő

Pécsett, Széchenyi-tér 10.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, mint ajtó- és ablak-festést és fényezést is.

Vidéki rendeléseket pontosan eszközölk.

Scholtz A. és Fia SÖRCSARNOKA

ÉS

ÉTTERME

a kiállítás területén, a gyermek-kert helyiségében.

Mindennap délben és este cigányzene.

Kedden és szombaton este a

KATONA-ZENEKAR

hangversenyez.

NEMZETI SÖRÖDE.

Széchenyi-tér,

a Ribay-kávéház alatt.

Elsőrangú étterem.

➔ Jó borok. ➔

== Naponta friss csapolás. ==

Minden vasárnap

czigányzené.

Éppen most jelent meg

➔ második kiadásban ➔

a

„KIÁLLITÁSI KALAUZ”.

➔ UTMUTATÓ ➔

A PÉCSI ÁLTALÁNOS MŰ-, IPAR-, TERMÉNY- S ÁLLATKIÁLLÍTÁSRA

== Gazdag tartalommal. ==

Ára 40 kr.

Kapható minden könyvkereskedésben és a dohánytözsdén.

Engel Adolf és fiai czég

fürdő-intézetében

kád- és gőzfürdők

usztól-czékkel

== egész napon át rendelkezésre állanak. ==

Gyártmányaikból ajánlják:

talajkoczká, mindennemű tölgy- és fenyő-épületfa, kádár- és bognárfa, valamint cementlemez készleteiket

➔ legjobb minőségben, jutányos árak mellett. ➔

Zelesny Károly

udvari fényképész

➔ Pécsett, Loewy-féle palota, ➔

az Irgalmasok temploma átellenében.

Mindennemű felvételek a legfinomabb kivitelben.

Kaphatók

a pécsi székesegyház freskóinak fényképei.

14 carton 12 frt.